Yılı 2 — sayı 59
22 Temmuz 1949 cuma
İdarehane: Ankara cad. N: 33 İstanbul
FİYATI 10 KURUŞ

Hürbilek

İSTANBUL İŞÇİ SENDİKALARI BİRLİĞİNİN ORGANIDIR

İŞÇİ İHTİYARLIK SİGORTASI KANUNU
Çıkaran: Yusuf SİDAL
Fiyatı: 15 Kuruş
İst. madeni eşya sendikası ile Sendikaları Birliğinden temin edilebilir

Sendikalar Birliğinin Kongresi

Tüzük tadilâtı için toplanan genel kurulda, mühim işçi meseleleri ve sosyal davalar görüşüldü.

Bir işçi dedi ki: - «B. M. M. de Ali Rıza Arı ihtiyarlık sigortası kanunu için doğan bu çocuğu boğmıyalım demişti. Evet çocuk doğdu, fakat ne anasına, ne babasına benzedi»

Ana tüzüğünde bazı değişiklikler yapılmak maksadiyle İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Genel kurulu pazar günü Paşabahçe İspirto fabrikası lokalinde fevkalâde bir toplantı yaptı, kongreye, 17 sendikadan gelmesi icap eden 281 delegeden 225 i iştirak etmiştir.

Bu iştirak % 80 dir.

İstanbul milletvekili Ali Rıza Arı, İşçi Sigortaları kurumu İstanbul şubesi Md. Nedim Güven, Tekel genel müdürlüğü Neşriyat birosundan Neriman kutbay, iş müfettişi Muvaffak Onat Arjantin işçi ataşesi F. Moggia ve gazeteciler kongrede hazır bulunmuşlardır.

Birlik Başkanı Zühtü Tetey kongreyi açtı, misafirleri delegelere tanıttı. Akabinde ve Sütlüce şehitleri için yapılan ihtiram vakfesini müteakip kongre divanı seçimine geçildi. 95 oyla Yaşar İyidoğan kongre başkanlığına,

Birlik Başkanı B. Zühtü TETEY

57 oy ile Süreyya Birol başkan vekilliğine, Nizamettin Babaoğlu ve Seyfi Demirsoy kâtipliklere seçildiler.

Evvelâ, Çalışma Bakanlığından gelen yazı okundu. Bu yazıda birlik ana tüzüğünün 37 inci maddesinin değiştirilmesi hukuki bir zaruret olarak istenmek te idi. Bunu müteakip, yönetim kurulunun hazırladığı tadiltasarısı okundu ve madde madde görüşülmesine başlandı. Anatüzüğün 3, 4, ve 7 nci maddelerinde yapılması istenilen değişiklik münakaşasız kabul edildi.

8 inci madde de az bir münakaşadan sonra aynen kabul olundu. Bu maddenin yeni şekline göre birlikten ayrılmak isteyen sendikanın mevcut üyelerinin 3 de 2 sinin kararını alması şart koşuluyor ve bu kararın tetkiki hususunda birliğe selâhiyet veriliyordu.

Sendikanın birliğe verecekleri aidatı her ay ödemeleri ve aidatını 3 ay geciktirdiği halde geçmiş iki aylığı birden ödemiyen sendikaların birlikten çıkarılacağı hakkındaki maddeye bazı üyelerin teklifi üzerine şu fıkra ilâve edilmiştir:

«Aidat ödiyemiyecek durumda olduğunu bildiren üye sendikanın mazereti birlikçe makul görüldüğü takdirde bu sendika hakkında aidatını ödemediği için ihraç kararı verilemez»

Yeni bir madde ile Haysiyet divanının da birlik genel kurulu tarafından seçilmesi ve bu kurulun 7 asıl 4 yedek üyeden ibaret olması uzun müzakerelerden sonra kabul edildi

Anatüzüğün 21 inci maddesinin ta...

(Devamı 3 üncü sahifede)

Bir kongre

Yazan: Ali Rıza ARI

(İstanbul İşçi Sendikaları Birliği) 2 inci Kongresini 17 Temmuzda Paşabahçede yaptı.

17 Sendikanın çeşitli 16 bin işçisi arasından seçilmiş 284 delegeden 225 i kongrede hazırdı.

Bu olağanüstü toplantı Birlik tüzüğünde 8 - 10 nın tadili için di.

İstanbulun en uzak yerlerinden gelen arkadaşlar tam vaktinde ispirto fabrikası işçilerinin temiz lokalinde hazırdılar. Kongreyi açan Birlik Başkanı Tetey kısa ve özlü bir ifade ile işe başladı.

Büyük Atanın manevi huzurunda iki dakika duruldu. Sütlüce kurbanlarının hatıraları bir dakikalık bir duruşla anıldı. Kongre devamı ve başkanlığına eski Birlik başkanı -bugünkü Birlik sözcüsü- Eyidoğan seçildi.

Gündemde yazılı maddeler birer birer okundu. incelendi; lehte ve aleyhte konuşuldu. Tecelli eden çoğunluk kararlarına göre ta'dil ve tashih yapıldı. Dileklere geçildi birlik idare hay'etinin yaptığı ve yapamadığı işlerle ihtiyarlık sigortasının 40 ıncı maddesi üstünde duruldu. Tenkitler yapıldı. Cevaplar verildi. Neticede idare kurulu ittifakla güven oyu aldı. Bütün bunlar nümune olacak bir intizam, olgunluk ve samimiyet içinde oldu, sosyal işlerimiz arasında iş ve işçi hayatımızı bugün ve yarının icap ve ilerleyişine uydurmak yük ve sorumluluğuna severek katılmış olan genç sendikacıların gösterdiği olgunluk sosyal davalarımızı benimsemiş ve takip eden herkesi sevindirici ve ümit vericidir.

9 Nisan 949 da Zonguldak işçileri sendikasının bir kongresinde de aynı olgunluk ve samimiliği görmüş aynı gururu duymuştuk.

Müşterek duygu, müşterek şuur, karşılıklı anlayış ve tesanüt çok sevinçli günler vad eder.

Ali Rıza ARI

Deniz işçileri sendikası İstinye şubesinin yıllık genel kurul toplantısı

Üyeler, sendikanın işçi hukukunun tanınması ve korunması hususuna önem vermesini istedi

İstanbul Liman ve Dokları Sanayii İşçileri Sendikası İstinye şubesinin olanganüstü kongresi geçen cuma günü saat 17 de İstinyede bir kahvede yapılmıştır. Kongrede Sendika merkez idare hey'eti üyelerinde hazır bulunmuştur. Ayrıca Arjantin İşçi Ataşesi F. Moggia bu toplantıyı başından sonuna kadar takip etmiştir. Kongre başkanlığına sendika başkanı Mehmet Tosun seçildikten sonra şube yönetim kurulu başkanı Vefa Esen çalışma raporunu okumuştur. Çalışma raporu üzerinde söz alan bazı üyeler bu raporu ve çalışmaları pek tatminkâr bulmamışlardır. Müteakiben hesap raporu okunmuş ve hesaplar üç kişilik bir heyet tarafından tetkik edilmiştir. Hey'et genel kurula verdiği raporda hesapların muntazam ve tüzükteki esaslar dahilinde tutulmuş bulunduğunu belirtmiş ancak iki kişiye nizamname harici yardım yapıldığı bildirilmiştir.

Vefa Esen'in bu yardımlar hakkında geniş ve tatminkâr izahlarından sonra hesap raporuda tasvip edilmiştir.

Üyelerin tenkitleri arasında en mühimi sendikanın ve şubesinin çalışmalarında sosyal yardıma fazla ehemmiyet vererek asıl sendikacılığın ihmal edilmiş olması hususu idi. Üyeler bir kaç kişiye para yardımında bulunmanın sendikacılık demek olamıyacağını bundan sonraki çalışmalarda daha ziyade işçi hukukunun korunması ve tanınmasına ehemmiyet verilmesini istemişlerdir.

Sendika anatüzüğünde değişiklik yapılarak şubelere daha geniş selâhiyetler ve çalışma sahası bırakılması hususundaki bir teklif üzeri...

(Devamı 3 üncü sayıfada)

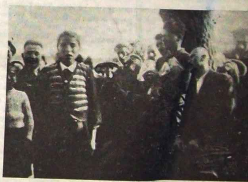

İstinye şubesinin geçen yıl yapılan açılış töreninde bir işçi kız konuşuyor

Çalışma Bakanının İzmirdeki temasları işçileri çok memnun etti

Bakan, İzmir sendikalarının İstanbuldaki sendikalar gibi işçi davalarının gelişmesinde kendisine yardım etmelerini istedi.

İzmir (özel) — Çalışma Bakanı B. Reşat Şemseddin Sirer'in geçe hafta İzmire yaptıkları ziyaretin tafsilâtını bildirmiştim.

Bakanın şerimizde yaptığı temaslar işçi ve işveren muhitlerinde çok iyi intibalar yaratmış ve bilhassa gerek işyerlerini dolaşıp işçilerle yakinen ilgilenmesi gerekse sendika yönetim kurullarıyla samimi bir toplantı yapması büyük bir sevinç doğurmuştur.

Sendika yönetim kurulları ile yapılan toplantıdan sonra, Bakan, Deniz işçileri Sendikasının davetine icabederek Sendika merkezine gitmiş, Deniz işçilerinin müşkül...

Çalışma Bakanı İzmirde Sendika yönetim kurullarıyla

(Devamı 3 üncü sahifede)

Yine Ankara Belediyesi

Otobüs işçilerine verilen nizamsız cezalar artık tahammül edilmez hale gelmiştir.

Yedikleri kuru ekmeğe zeytin alabilmek için fazla mesai yapan işçiler bu paraları da ceza olarak geri vermektedirler.

Geçen hafta neşrine başladığımız Ankara Otobüs idaresi işçilerinin şikâyetlerine bu hafta da devam ediyoruz.

İdarede çalışan işçilerin mühim dertlerinden biri de hiç olmayacak sebeplerle kesilen gündeliklerdir. Bir aya yakın bir zaman önce toplanan motorlu taşıt işçileri sendikası azasından bir zat bu hali şöyle anlattı:

— Sigara içersin ceza, oturursun ceza, kalkarsın ceza, şapkanı çıkarırsın ceza, giyersin ceza... Cezanın asgarisi bir iki yevmiyeden başlar kaydın kapatılmasına kadar gider.

Bunun misalleri sayılamıyacak

(Devamı 4 üncü sahifede)

İşçi Gözü ile:

Biraz da kendimizi...

Sendikalarımız kuruldu. Seneler geçti; İşçilik hayatında göze görülür değişiklikler, yenilikler doğdu. Bu arada sendikalarımız el'an yerlerinde sayıyor. Belki bu satırları yazdığım için kızacaklar pek çok olacak. Fakat ne yapalım ki her hakikat bu merkezde. İşte bir misal. Aynı iş kolunda kurulan beş sendikanın birleşmesi yılan hikâyesi halini aldı.

Üç sendika birleşmek kararını verir ikisi oyunbozanlık eder. Senlik, benlik devam edip dururken arada her cihetten kaybeden işçi zümresi ve memleket sanayii oluyor.

Yurdumuzda inkişaf eden sanayii olarak mensucat sanayiini gösterebiliriz. Hal böyle iken, mensucat işçisi boşta, işsiz, güçsüz bir halde; birbirini takip eden işten çıkarılmalar ve bu arada mağaza vitrinleri ithal kumaşlarının çeşitlerile dolu.

Hani mensucat sanayiinde ileri idik? İşsizlik neden? Bu kumaşların mağzalarımızda ne işi var? İşte bütün bu suallere cevap verecek işçisini düşünen bir teşekkül olmalı.

Düşünün; İstanbul mensucat işçileri bir sendika etrafında taplanmış, herkes işindeve işinden memnun, açıkta kalan yok. Halka yerli kumaş giydirmek için sendika ateşli propoganda yapmakta. İthal kumaşlarının memlekete kısmen veya tamamen girmemesi için hükûmetle sendika müzakerede, hesaplar, bilançolar çıkarılıyor. Sendikanın fikrine hürmet ediliyor. Bu iş kolunda herhangi arizi bir işsizliği giderecek mali kuvvete sahip bir sendika. Ne hoş hayal değil mi?

İşte bu hayali gerçekleştirmek işçinin elindedir. Neme lâzımcılığı bırakalım. Sendikamızın her hareketini takip edelim. Doğan ve henüz yürümeğe başlamış teşekküllerimizin bundan böyle dev adımlarla yol alabilmesi için tek çare böyle parçalanmış sendikaların bir çatı altında taplanmalarıdır.

Seyfi DEMİRSOY

İstanbul Elektrik ve Motorlu taşıt işçileri sendikası ana tüzüğü

Geçen sayımızda kurulduğunu bildirdiğimiz İstanbul Elektrik ve motorlu taşıt işçileri sendikasının ana tüzüğünü gelecek sayıdan itibaren neşre başlıyacağız. Sendika üyelerinin tüzüğün neşredilen parçalarını keserek biriktirmeleri ve saklamaları sendika başkanlığı tarafından tavsiye edilmektedir.

HAFTALIK-RESİMLİ PERDE

İhtiyarlık sigortası kanununun mahiyeti hakkında

Yazan: Ali Rıza ARI (İstanbul milletvekili)

Bu defa çıkarılan ihtiyarlık sigortası kanunu ile İş kanununda vadedilen sosyal sigortaların üçncüsü sağlanmaktadır.

Hükûmet İhtiyarlık Sigortası kanun tasarısını Emeklilik kanunu tasarısı ile birlikte ve ayni günlerde Büyük Millet Meclisine sunulmakla işçilere, sosyal yardım kanunlarına hususi bir ilgi göstermiş, ve önem vermiştir. Büyük Millet Meclisi de bu tasarıyı diğer bazı kanunlardan ileri alarak müstaceliyet kararı ile bir görüşmede çıkarmak lutufkârlığını göstermiştir.

Bu tasarı Büyük Millet Meclisinde - aleyhinde konuşan birkaç milletvekili arkadaş hariç- mutlak çoğunluğun tasvibine mahzar olmuştur.. Vaki olan tartışmalar kanunun daha mükemmel ve faydalı bir hale konulmasına vesile olmuştur.

Büyük Meclise, onun ümit veren hükûmetine, işçi konu ve menfaatlerini müdaffada kıymetli yardımlarını esirgemiyen bütün milletvekili arkadaşlarıma, tasarıyı hazırlamakta değerli ve devamlı çalışmaları görülenlere kadın, erkek, yüzbinlerce kadirşinas işçi arkadaşlarım namına teşekkürü vazife telâkki etmekteyim.

İhtiyarlık Sigortası Kanununun tatbikinden bugün faydalanacak kadın ve erkek işçi arkadaşlarımızın sayısı 4 yüz küsur bin olacaktır. Bu arkadaşların el emeğinden emek bekleyenlerin sayısıda bu hesaba katılırsa sevinecek lerin miktarı bir buçuk milyona varacaktır.

Tasarı sıra ile ekonomi, Ulaştırma, bütçe ve Çalışma komisyonlarında günlerce uzun incelemelere ve çetin tartışmalara konu oldu.

Yaş haddi ile sigortadan faydalanma müddeti üzerinde çok konuşuldu. Ayni tartışmalar Büyük Millet Meclisin de de tekrarlandı. Bazı tadil ve tashihler yapıldı. Bugünkü son şekli verildi. Ve kanunlaştırıldı. Bu kanun cidden bir tetkik ve gayret eseridir denilebilir. Başka memleketlerdeki sigorta teşekkülleri, prensipleri, imkânları birer, birer tetkik edildi. Ayrı ayrı mukayeseler yapıldı. Çalışma Bakanlığında ve sigortalar kurulunda günlerce devam bu mesaiyi çok yakından takip ettim ve gördüm- memleketimizin şart ve imkânları gözönünde tutuldu. Bünye ve takatimize en uygun hadler ve şekiller alındı. İhtiyarlık için yaş haddi (60) deva mmüddeti en az yılda (200) gün üzerinden (25) yıl kabul edildi.

(60) ı (55) ve (25) i de (20) yapmak için komisyonlarda ve Büyük mecliste çok çalışıldı fakat bu kabil olmadı. Bunlar kabul edilseydi sigorta primlerini yükseltmek icap edecekti. Bu takdirde ise kanun tatbik kabiliyetini, sigorta yaşama şartlarını kaydedecekti. İhtiyarlık sigortasına temel olan bazı hesaplar ve matematik zaruretler vardır. Bugünkü şeklin kabulünde bu zaruretler başlıca âmil oldu. Yalnız iş yapma kabiliyetini kaybedenler için yaş adinin daha fazla düşünülmesi kabul edildi.

> İhtiyarlık sigortasının sağlıyacağı faydalar gelecek yıllarda ve nesillerde daha geniş ölçüde sezilecek ve görülecektir. Ilk yıllarda ilk yaşlı emeklilere verilecek ihtiyarlık aylığı ödemeleri çok az olmakla beraber tamamen sigortanın zararınadır. Gelecek yılların temin edeceği primler sigortanın yaşaması için lâzım olan muvazene ve istikrarı husule getirecek ve zararları karşılıyacaktır.

İhtiyarlık sigortasını bizden evvel tesis etmiş bazı memleketlerde yaş hadlerini verim nisbetlerini kısaca görelim:

Yaş hadleri: Almanya, İngiltere, İsveç ve Norveçte (70); İsviçre, Danimarka, Fransa ve Hollanda da (65), Amerikanın bazı bölelerinde (70) bazılarında ise (65) dir.

Primlerin ödenme şekilleri de muhtelif memleketlerde muhtelif suretledir: İhtiyarlık sigorta primlerini Belçika ve Romanya işçi ile işveren ; Almanya ve Birleşik Amerikada: İşçi, iş veren ve devlet, İsveç ve Norveçte yüzde birini işçi geri kalanı devlet vermektedir.

Danimarkada ihtiyarlık sigortası tamamen parasızdır. Çalışmaların kazancının yüzde yedisi sigorta primi dir. Bunun da yüzde dördünü devlet, üçünü de mahalli idareler temin etmektedir.

Görülüyor ki yaş haddi ve ihtiyarlık sigorta primleri için kat'i ve yeknesak bir şekil yoktur. Her devlet ve memleketinin hususi şartlarına tâbi kalmaktadır.

İhtiyarlık sigorta kanunu bizde 1950 yılının dördüncü ayında yürürlüğe girecek ve sigorta primleri o aydan itibaren alınmağa başlanacaktır.

Kanun etraflıca okuduğumuzda bazı hazırlıklara lüzum vardır ki sigortanın çalışması için sigortaya girmesi mecburi olan her işçi arkadaşın sigortada hususi bi rdosyası ve hesabı olacaktır.

Kanun yürürlüğe girince (59) yaşında olan ve beş senedenberi normal işlerde en az bin gün çalışmış bulunan bir işçi (60) yaşını doldurunca bir senelik sigorta primini kazancının yüzde dördü olarak ödediği takdirde yıllık tutarı (400) lira olan bir aylığa -33 liraya- hak kazanacaktır.

Bugünkü hayat phalılığı karşısında hiç şüphesiz (33) lira çok azdır ve bir insanın bile yaşamasına kâfi gelememektedir.

İhtiralık sigortasının sağlıyacağı faydalar gelecek yıllarda ve nesillerde daha geniş ölçüde sezilecek ilk yaşlı emeklilere verilecek ihtiyarlık aylığı ödemeleri çok az olmakla beraber tamamen sigortanın zararınadır. Gelen cek yılların temin edeceği primler sigortanın yaşaması için lâzım olan muvazene ve istikrarı husule getirecek ve zararları karşılıyacaktır.

İhtiyarlık sigortasının gelecek yıllarda genç işçilere sağlıyacağı aylık her sigortalının kazancı ve sigortalı olan gireceği müddet ile mütenasip olacaktır. Maddelerin mütealâa ve tahlilinden bu nisbetleri ve sağlıyacağı faydaları daha açık anlıyacağız ve hesaplıyacağız.

İşçi sigortaları kurumu ve çalışmalarının neticeleri

Yazan: Enis ŞANLIOĞLU
İşçi Sigortaları Kurumu genel Müdür muavini

Memleketimizde, genis manasiyle, iş ve sanayi hayatiyle ilgili hususların düzenlenmesini, çalışanların yaşama seviyesinin yükseltilmesini, işçiler ile işverenler arasındaki münasebetlerin memleket yararına ahenkleştirilmesini, çalışma gücünün rafahı artıracak surette verimli kılınmasını, tam çalıştırma ve aynı zamanda sosyal emniyetin sağlanmasını gerçekleştirmek maksadiyle 1945 senesinin Haziran ayında Çalışma Bakanlığı teşkil edilmiştir. Memleketin sosyal mevzularını hakiki bir anlayışla derinden inceleyen ve bu sahada türlü yayınları ile temayüz etmiş olan genç ve kıymetli ilim ve idare adamlarımızdan Prof. Dr. Sadi Irmak. Bu Bakanlığın kuruluş mesuliyetini deruhde ederek faaliyete geçmiş bulunuyordu.

1946 yılı başına kadar, enerjik Bakanın görüş ve buluşları ile, bir taraftan Bakanlığın merkez ve taşra teşkilâtı kuruluyor diğer taraftan da, sosyal emniyetin en müessir tarzda temini için 3008 sayılı İş Kanununun 100 üncü maddesinde derpiş olunan «iş kazalarıyle meslek hastalıkları», Analık «İhtiyarlık», işten kalma, «Hastalık» ve «ölüm» sigortalarının ilk kolu olan, iş kazalariyle meslek hastalıkları ve analık sigortaları hakkındaki 4772 sayılı kanun ve sigorta kanunlarını uygulamak üzere 4792 sayılı işçi sigortaları kurumu teşkilât kanunu, devlet eliyle işsize

(Devamı 4 üncü sahifede)

HAFTANIN YAZISI

Var olsunlar!

İşçi sendikalarının şu kısa mazisine bakarak bu güne kadar kaydettikleri inkişafı küçümsiyenler en hafif tabirle insafsız kimselerdir.

Bir takım beylik sözleri tekrarlıyacak değiliz. Yalnız şunu belirtelim ki; hadiselere siyah gözlükle bakanlar, her kim olursa olsun «sendikalar ne yaptılar ki?» gibi kötümser ifadeler kullanırken yapılmıyandan kendilerinin de mes'ul olduklarını unutmasınlar. Çünkü işçi sendikaları bu memleket için faydalı teşekküllerdir. Binaenaleyh yeni doğmuş ve memleket için lüzumu aşikâr bulunan bu teşekküllere yardım etmek her vatandaşın vazifesidir. Bunu kendileri için vazife saymıyanlar olabilir. Fakat, hiç değilse zararlı olmak hakları değildir.

Pazar günü Boğazın güzel bir köşesinde ferah bir lokalde toplanan İstanbul işçi Sendikaları Birliği kongeresi bütün kötü iddialar, bir kere daha tekzip etmiş oldu. Bu canlı tekzibin şahitleri bundan zevk ve iftihar duydular.

% 80 çoğunlukla toplanan bir işçi kongresi, münevver kimselerin cemiyetlerinin bile özeneceği, imreneceği bir manza taşıyordu.

Cemiyet terbiyesini haiz, medeni insanların toplantılarında riayet edilmesi luzumu olan büün usulleri bu kongerede gayet açık olarak gördük.

Bir çok kongre görmüş bir insan sıfatıyle, yalansız ve riyasız söylüyorum.

Gerek mana, gerek şekil bakımından bu kadar güzel ve olgun bir kongre görmedim.

Türk işçisi ve sendikaları varolsunlar!

S. SELEK

VERİMSİZ EKONOMİ VE DÜZENSİZ SOSYAL HAYAT

Gelecek sayımızda bu başlık altında çok alâka verici bir makale okuyacaksınız. Bu yazıyı belki bir işçi gazetesi için ağır ve ilmî bulacaklar çıkabilir.

Fakat, memleket iktisadiyatında mühim rolü olan İşçi Sendikalarının neşir organlığını yapan Hürbilek, devleti idare edenlerle işverenlerin dikkatini çekmek için bu makaleyi neşretmeyi bir vazife bilmektedir.

Gelecek sayımızda mutlaka okuyunuz.

Hürbilek'in Romanı

Yazan: Mustafa MEFHAR
No. 26

...tanıdığını Türk subayı olduğunu ve o pis İngilizlerin onu kurşuna dizmelerine sebep olacaksın. Fakat hiç üzülmezmisin. Kalbin titremez mi? Buna.

Biliyorum onu hiç sevmiyorsun. Belkide ona düşmansın Fakat ne yaptı. Ne kabahati var. Mememleketini kurtarmıya çalışmak kabahat mi? A.... Her gece İngilizlerin mağlûp olmaları için Allaha dua ediyorum. Onlar çok fena insanlar. Ta .. nerelerden kalkıp buraya geldiler. Neye buraları almak istiyorlar. Onlar daima herkese fenalık yapıyorlar Napolyonun bile mağlûp olmasına onlar sebep oldu. Şimdiye kadar Türkler bize hiç fenalık yaptılar mı?

Yalvarırım sana Lizetciğim. Sakın onu tanıdığını söyleme. Onunda bir annesi ile bir kızkardeşi varmış İstanbulda. Bana herzaman anlatırdı. Kardeşi bana benzermiş Onlarada acımazmısın? Ablasının ellerini tutmuş öpüyordu. Bir kaç damla yaş yanaklarına süzülmüştü. Ona yaptığınız fenalık yeter. Söylediya vazifesine bile mani olduk. Bunları söylerken ablasınadaha çok sokulmuştu. Bir elini elleri arasına almıştı. Lizet boş kalan eliyle kardeşinin saçlarını okşuyor hafif hafif kardeşinin göğsüne çektiği başını öpüyordu. Mişel başını kaldırdı. Yaşlı gözlerini dargın ve sert bir bakışla ablasının gözlerine dikti:

— Ya Lizet, onun sana karşı nasıl bir his beslediğini zannediyorsun. Takındığı sert tavırların kalbinde sapa karşı duyduğu hisleri belli etmemek için yapılmış bir hileden ibaret olduğunu anlamadım mı? Lizetçiğim o seni seviyor, buna emin ol. Lizet birden titredi. Genç kızlığının derinliğinde, ruhunun gizli bir köşesinde, saklı olan o masum ve temiz duygu olgun yanaklarını kızarttı.

— Sus Mişel dedi. Neler söylüyorsun sen.

Fakat küçük susmuyordu. Heyecanla devam ediyordu:

— Düngeceki halini unuttun mu?.. Niçin gelmişti bu eve? Bir vazife için değil mi? resminin karşısında herşeyi unuttu. Hatta vazifesini bile. Bizim geldiğimizi salonun aydınlandığını bile farketmedi. Ya sonra döndüğü zaman gözlerindeki yaşları farketmedin mi? Lizet o herşeyi memleketi uğruna feda ediyor. Sen yine onu vediğer Türkleri İngilizlere çekiştiriyorsun. O çok beğendiğin Consonun yaverine bak. Yüzbaşı Halitte ki kahraman hal, kuvvet onda var mı? Genç kızın gözzlerinden iki damla yaş yuvarlandı. Pembe yanakları üzerinde güneş doğarken güller üzerinde donan şebnemler gibi dondu kaldı. Mişelin gözlerinde bir sevinç lâmbası yandı.

— Sende ağlıyorsun. Demek bana hak veriyorsun. Değil mi? Benim cici ablacığım . Benim iyi kalbi ablacığım.

Genç kız onu göğsüne daha çok bastırdı. Şimdi serbest bıraktığı göz yaşları yanaklarından akarak kardeşinin saçlarını ıslatıyordu. Aralarında ki resmiyet duygusu artık tamamiyle kalmıştı. Kendi haline bıraktığı hislerinin bütün çoşkunluğuyla konuştu.

Mişelciğim hakkın var. Ona karşı çok fena hareket ettim. Çok fenalık yaptık. Fakat yavrum benim de kabahatim yok. Bana daima o sert davrandı. Öyle fena muamele etti ki. Mişel daha ilk gördüğüm zaman hani Karadağda ogünü hatırlıyormusun? Senin gibi bende onu beğenmiş takdir etmiştim. Fakat tesadüf onu tekrar karşımıza çıkardı Ve ben ona önceleri elimde olmıyarak fena muamele ettim. Sen benim gibi değilsin. Senin Türk arkadaşların var Onlar sana Türk dostluğunu aşıladılar. Türkleri sevdirdiler Bunun için evdeki telkinlerin, sözlerin tesiri altında kalmadın. Fakat ben daima Türkler hakkında fena şeyler duydum.

(Devam edecek)

TARİHİ ROMAN No 2

Genç Hasan o günden sonra Harp taraftarlarını toplamıya başlamıştı. İstanbulun en hücra sokaklarına kadar adamlarını salıyor onlara Harp taraftarlığı yaptırıyordu.

Genç Hasan 15-20 kadar candan fedai arkadaş bulmuştu. Bunları daha fazlada çoğaltmak istemiyordu. Onlara çokluk işleri bozar. Biz ölümü göze aldığımıza göre 20 kişi 20 binkişinin işini görür diyordu.

Birgün iki arkadaş ile sadrazamın yolunu kesti:

— Millet bekliyemiyor. Böyle giderse yurt içinde kan akacak bizim memleketimizde yaşayıp, bizim ekmeğimizle geçinenlerin (yaşasın Rusya) diye bağırmalarına hiç bir Türkün gönlü razı olmaz.

Sadrazam onları tevkif ettirmek istemiş:

— Siz kanunlara, hükûmete karşı geliyorsunuz. Bunun cezasını biliyormusunuz diye bağırmış genç Hasanla arkadaşlarını tevkif ettirmek için zaptiyeler aramaya başlamıştı.

Genç Hasan:

— Bizi tevkif etmek istiyorsanız zaptiyeye lüzum yoktur. Nereye isteseniz geliriz. Yalnız bizi hapsetmekle işi bitirmiş olamazsınız. Arkamızda binlerce insan bizim gibi düşünüyor. Biz istersek herşeyi yapabiliriz. Seni de yakalayabiliriz. kimse elimizden kurtaramaz. Ama biz düşmana karşı kardeş kanı dökmek istemiyoruz. Senin önüne çıktığımız gibi padişahında önüne çıkacağız ona da bu sözleri söyleyeceğiz. Biz vatan için ve millet için ölmek istiyoruz.

Sadrazam genç Masanın bu sözleri karşısında ürkmüş; hiç bir şey yapamamış. Kendini zorluyarak tatlı bir dille:

— Evlâdım demiştir. Sokaklarda bizim aleyhimizde bağıranların cezasını vereceğiz. Hükûmet harp etmekten kaçmıyor.

Ama herşeyin sırası var. Harp edeceğimizi cephelerde toplar patlayıncaya kadar gizli tutmalıyız. Bunda bizim zararımız yok, faydamız vardır.

— Balkanlarda Ruslar hücuma hazırlanıyormuş doğru mu?

— Hücum ederlerse o vakit bizde yapacağımızı yapacağız.

— Ben fedailerimle oraya gitmek istiyorum. İzin verirmisiniz?

— Ne kadar fedain var

— Ne kadar isterseniz.

Sadrazam biraz düşündü. Sonra:

— Senin adın ne dedi

— Genç Hasan

Beni dinle genç Hasan bir hafta sonra sen beni gene gör. Sözlerine inanıyorum. Vatan ve millet için çarpışmak istediğini anlıyorum. Bir hafta sonra adamlarınla seni göreceğim.

Genç Hasan sadrazamla bu konuşmadan çok memnun olmuştu. Gece arkadaşlarını bir araya topladı hepsine sefer müjdesini verdi. Sonra:

— Gideceğimiz güne kadar burada da yapacak işlerimiz var Nerede olursa olsun Rusları öven bir hıristiyan gördüğümüzde ona lâyık olduğu dersi vermekten çekinmiyeceğiz.

Genç Hasanın büyük bir derdi daha vardı. Balkanlara gitmiye karar verdikten sonra hep onu düşünüyordu.

En yakın arkadaşlarına bile söylemediği bu dert içini yakıp kavuran aşktı. Kendisini Erzurumdan yollara düşüren, diyar diyar gezdiren ve en nihayet İstanbula geldikten bir müddet sonra bir tesadüfün gene karşısına çıkardığı Erzurumlu kapı komşusu Gülfidanı ölesiye seviyordu. İlk zamanlar ona sahip olamadığı için delice maceralara atılmış;

— Onsuz yaşamaktansa ölmek daha iyidir diye ölümler aramış, kendisini tehlikeden tehlikeye atmıştı. Harp havası esmiye başladığı vakit içinde sanki bir bahar havası esmişti. Nasıl olsa ölmek istemiyormuydu? Ölümlerin en iyisi ile vatan uğrunda, düşmanlarından intikam alarak ölecekti.

Hasan casur, gözü pek ve mert bir çocuk olduğu halde Gülfidanın ailesine karşı okadar korkak, çekingen idi ki evlerine bile gidip kendisini göstermiye cesaret edemiyordu. Çünkü babası Gülfidanı Hasana vermek istemiyordu. Onun için Erzurumu terkederek kızını İstanbula kaçırmıştı.

Hasan için Gülfidanı evinden alıp bağrına basmak işten bile değildi. Fakat bunu yapamazdı. Koklamıya kıyamadığı Gülfidana anasının babasının rızası ile sahip olmak istiyordu.

Genç Hasanın aşkı tuhaf bir aşktı. O buhissini kapu komşusu Gülfidana açamamıştı bile. Daha Erzurumda iene Gülfidan yanık yanık bakar ve isterdi ki Gülfidan bu bakışlarıyla Hasanın kendisini sevdiğini anlasın. Belki Gülfidan da Hasanı seviyordu.

Ama Hasan söyliyemedikten sonra o nasıl söylesin.

Hasanın şimdi en büyük arzusu Balkanlara giderken fedailerinin önünde Gülfidanın evinden geçsin ve Gülfidan onu yaşmaklı başıyla uzaktan seyretsin ve Hasan tıpkı Erzurumda Gülfidan davarları otlatmıya giderken yaptığı gibi süzerek baksın bakışsınlar. Hasan bunu mutlaka yapacaktı.

(Sonu Var)

S. Birliği kongresi

(Birinci Sahifeden devam)

line sıra gelince büyük münakaşalar başladı. Tadil tasarısını hazırlıyan komisyon, yönetim kurulunun 15 üyeden 11 üyeye indirilmesini teklif ediyordu. Buna neden lüzum görüldüğü soruldu. Komisyon sözcüsü Seyfi Demirsoy izahat verdi. Bunun üzerine bir çok delegelerin konuşmak istediği görülüyordu. Başkan sıra ile söz verdi. Haliç bölgesi mensucat sanayii işçileri sendikası delegelerinden Ali Aygen, Ali Akgüç, Haşim Biray buna lüzum olmadığını, eğer yönetim kurulu toplanmıyorsa bunun üye sayısının 15 olmasından ileri gelemediğini belirterek maddenin aynen kalmasını ileri sürdüler. Hasan Gubat Sezai, Halid Manici Yusuf Sarı Sadi Erer de aynı mütaleaya iştirak ettiler. Nizamettin Yalçınyuva maddenin tadil edilmesini istedi. Bu mevzu üzerinde İsmail Daloğlu, Kâmil Ataçlı, İhsan Tarhan da söz aldılar neticede komisyonun teklifi reddedildi ve madde olduğu gibi bırakıldı.

37 inci madde Çalışma Bakanlığının belirttiği şekle sokuldu.

Bundan sonra bazı delegelerin teklifi üzerine yönetim kurulu üyelerinin devam cetveli okundu. Bu cetvelde, geçen 7 ay zarfında yönetim kurulunun tüzüğe göre 14 toplantı yapması icap ettiği, fakat, fevkalâde işler dolaysiyle kurulun 26 toplantıya davet edildiği bunun 9 unda nisap bulunamadığı için toplantı yapılamadığı bildiriliyor ve her üyenin kaç toplantıya gelmediği zikrediliyordu.

Toplantılara muntazaman gelenlerin ismi okundukça salonda bir alkış tufanı duyuluyordu.

Delegeler devamsız üyelerin hesap vermelerini istediler. Bu üyelerin mazeretleri makbul görüldü ve bazı delegelerin seçime gidilmesini istemelerine rağmen büyük bir ekseriyet halihazır kurula itimat beyan ederek seçimden sarfınazar edildi.

Bu arada Vahit Çeyişakar, yönetim kurulun ekseriyetle yani 8 kişi ile toplanabilmesi hususunda bir takrir verdi. Bu takrir oya kondu ve kabul edildi. yönetim kurulunun 3 de 2 ekseriyetle toplanacağına dair madde bu suretle değiştirildi.

Sigara fabrikasından Sezai Akdoğan bir yazı okuyarak, deniz işçileri sendikası başkanı Mehmet Tosun'un işten çıkarıldığı halde birliğin lâkayit kaldığını iddia etti. Birlik başkanı Zühtü Tetey söz o ana kadar yapılmış tenkitlere madde madde ikna edici müdellel cevaplar verdi. Ve Mehmet Tosun hakkında yapılan teşebbüsleri dosyalarda okutturdu. Başkandan sonra Mehmet Tosun konuşarak birliğin kendisi için mümkün olan her şeyi tam zamanında yaptığını ve bundan çok memnun olduğunu, işinin yakında düzeleceğini söyledi.

Kâmil Ataçlı, Suat mensucat fabrikasının 107 işçiyi tensikat bahanesiyle işinden çıkarıldığını, buna Çalışma müdürünün lâkayt kaldığını anlattı. Orada hazır bulunan İstanbul milletvekili Ali Rıza Arı vaziyetiizah etti.

Kongre örnek olacak bir olgunluk ve samimiyet havası içinde saat 18 de sona erdi.

İhtiyarlık Sigortası kanunu

Kongrede, Süreyya Birol'un bir takriri üzerine yeni çıkan ihtiyarlık sigortası kanunun 40 ıncı maddesi müzakere edildi. Takrir sahibi bu hususta dedi ki:

«— 1 Nisan 950 de yürürlüğe girecek ihtiyarlık sigortası kanununun 40 ıncı maddesi ocağımıza incir dikiyor. Bu madde tâdil edilmelidir.»

«— Bu kanunla bize bahşedilen tazminat hakkı elimizden alınıyor. Acaba bu maddeyi vicdanı titremeden nasıl kanuna koydular? Bizim, 30, 40, 50 senelik haklarımız heba oluyor. Müsaade etsinler de bizi ihtiyarlığımızda olsun bugünkü gibi ızdırap içinde kıvrandırmasınlar ve biz elimiz tutmadığı zaman müsterih olarak yaşıyabilelim.»

Alkışlarla karşılanan bu sözlerden sonra Çalışma Bakanlığına bir telgraf çekilmesine karar verildi.

Bu hususta söz alan Yusuf Sarı da şunları söyledi.

«— Bu kanunlar çıkarken İstanbul Millet vekili Ali Rıza Arı, Mecliste doğan çocuğu boğmıyalım» demişti. Evet şimdi çocuk doğdu boğulmadı fakat ne anasına ne babasına benzedi!»

Yusuf Sarıdan sonra söz alan İstanbul Milletvekili Ali Rıza Arı, kendisini bu hususta kimsenin ikaz etmediğini belirterek, bu haklı istekleri için elinden geleni yapacağını vaadetti.

İstinye şubesi

(Birinci sahifeden devam)

ne münakaşalar cereyan etmiş ve neticede hazırlanan tadil tasarısının önümüzdeki ay toplanacak olan sendika genel kuruluna sunulmasına karar verilmiştir. Bu tadil tasarısında şubenin temsilcilerle değil, 7 kişilik idare hey'eti ile idaresi istenmektedir.

Bundan sonra bir üye tarafından sendikadan ayrı olarak bir yardımlaşma sandığının kurulması teklifi uzun münakaşalara yol açmış ve bu teklif üstün bir ekseriyetle kabul edilmiştir. Sendika genel kurulu için delege seçimleriyle kongre sona ermiştir. Bu kongrede Vefa Esen ve arkadaşlarının işçi hakikaten faydalı oldukları ve haklarında çıkarılan dedikoduların hiç bir esasa dayanmadığı anlaşılmıştır. Kendilerine yeni ve daha geniş başarılar temenni ederiz.

İşçi Sigortaları Kurumunun
İŞÇİYE VE İŞVERENE SAĞLIK ÖĞÜTLERİ

Verem ve veremden korunma çareleri (2)

Verem, tüberküloz basili denilen ve «Koh» tarafından keşfedilen mikrobun, vucüde girip yerleşmesinden usule gelen bulaşık ve sosyal bir hastalıktır. Verem mikrobu çok küçüktür. Gözle görülmez, ancak mikroskop denilen ve bir şeyi bir kaç bin defa büyülten aletle görülebilir.

Verem mikrobu her yerde bulunur. Hastaların çıkardığı balgam ve tükürük kuruduktan sonra toza topağa karışması, dikkatsiz ve bilgisiz veremlilerin kullandığı mendil, çatal, kaşık ve sairenin etrafa değmesi, veremlilerin öksürdüğü zaman ağızlarından çıkan damlacıklar ve buna benzer bir çok yollarla etrafa bulaşır ve yayılır. Verem mikrobu güneşe ve yüksek sıcaklığa dayanmaz, ölür. Güneş ışığı altında bir kaç saatte ve 100 derecelik sıcaklıkda bir kaç dakikada mahvolur. Rutubetli, karanlık ve izbe yerlerde uzun zaman yaşar. Meselâ işyerlerinin ziya görmeyen karanlık ve rutubetli mahallerinde çalışan ve veremli olup yerlere tükürenlerin balgamındaki verem mikropları, güneş ışığı görmediğinden uzun müddet yaşayabilir ve diğer sağlam insanlara bulaşabilir.

Verem mikrobu vucüde girdikten sonra, diğer mikroplargibi belli başlı kuluçka devri yoktur. Halbuki diğer bulaşık hastalıkların belli kuluçka devri (devri tefrih) vardır. Mikrop vucüde girip yerleştikten sonra fırsat bekler, fırsatı bulduğu vakit hemen faaliyete geçer ve hastalık başgösterir.

Her yaşta vereme tutulmak imkân dahilindedir. İhtiyarlarda verem olmaz düşüncesi yanlıştır. İlk yaştan ihtiyarlık yaşlarına kadar, her yaşta verem olmak mümkündür. İşte ve yaşamada intizamsızlık, içki, kumar, uykusuzluk, yorgunluk, gıdasızlık, sıhhi olmayan evlerde yaşamak gibi haller hastalığı meydana getirir.

Verem mikrobu, ilk önce nefes borularına girdiği için, en çok akciğerlerde faaliyete geçer ve akciğer veremi yapar. Veremliler çıkardıkları balgamları yutarak gırtlak ve bağırsaklarda da verem olur. Bundan başka verem mikrobu, beyaz kan (lenf) damarlariyle beyine, göze böbreklere, kemiklere ve vucüdün diğer uzuvlarına kadar gidip, oralarda da verem yapabilir.

(Devamı Var).

Çalışma Bakanı İzmirde

(Birinci Sahifeden devam)

durumlarına ait verilen izahatı dinlemiştir. Balkan bu izahatı müteakip Deniz Yolları İdaresinin 450 işçiye dinlenme, iş bekleme ve yemek yeme yeri olarak tahsis ettiği lokali gezmiş, esasen yemek zamanı olması dolayısıyle sokakta yemek yiyen işçileri görmüştür. İşçilerin gayri müsait şartlar altındaki çalımaları üzerinde esaslı şekilde duracağım ve icapedenlerle temas edeceğini söylemiştir.

Aynı gün, işçi sendikalarının Balkan'ın şerefine verdikleri yemek çok samimi bir hava içinde geçmiş ve yemek esnasında işçi meseleleri üzerinde görüşmeler olmuştur. Bakanla görüşmeler sırasında, sendikaların bu günkü durumlarından memnun olduğunu, her gün bir az daha geliştiklerini görmekle haz duyduğunu belirtmiş İstanbul sendikaları gibi işçi davasının gelişmesinde kendisine yardım ve İzmirdeki Sendikaların da dım etmelerini istemiştir.

Balkan, İzmirdeki temasları sırasında, işçiye hiç bir vaadde bulunmamış olmakla beraber, tahakkukunu arzu ettiğini söylediği bir çok işleri muhakkak surette başaracağı kanaati hasıl olmuştur.

A. BUĞAKAPTAN

Tekel fabrikaları kızlar voleybol maçları bitti ve Likör fabrikası takımı birinci oldu.

Turnava ikincisi kutu takımı

Şampiyon Likör takımı

Tekel Fabrikaları kızlar arası voleybol maçları bu hafta sona ermiştir. Likör fabrikasının diğer spor teşekküllere numune olacak güzel ve şirin sahasında yapılan ve çok heyecanlı geçen maçlar neticesinde Likör fabrikası takımı birinci, kutu fabrikası takımı ikinci ve tütün fabrikası takımı üçüncü olmuştur.

Çarşamba günü yapılan törende derece alan takımlara kupaları Likör fabrikası müdürü B. Cafer tarafından verilmiştir.

İşçi sigortaları kurumu ve çalışmaları

(2 inci sahifeden devam)

iş ve iş sahipleri ne işçibulmak gayesiyle 4837 sayılı iş ve işçii bulma kurumunun kuruluş ve görevleri hakkındaki kanun hazırlanıyor ve sırasıyle birer birer yürürlüğe girmiş bulunuyordu.

Sanayi hayatının geliştiği ve insan topluluklarının günlük maişetlerini temin etmek üzere sanayı hayatına atıldığı 19 uncu yüz yılda, sosyal cereyanlar kuvvetlenmiş ve çalışan büyük bir topluluğun sosyal emniyetini sağlamak hükûmetler için bir zaruret olmuştu. İş hayatında çalışanların maruz kaldıkları tehlikelere karşı korunması ve sigortalanması bir prensip olarak kabul edilmiş ve bu prensip mecburî ve bazı yerlerde ihtiyarî olmak üzere tatbik edilmeğe başlanmıştı. Bizde de milli sanayiin inkişaf yoluna girmeğe başlamasiyle, sosyal emniyetin sağlanması lüzumu kendi göstermiş ve 1921 senesinde yürürlüğe giren 11! ve 151 sayılı kanunlarla, mahdut olan bir işçi zümresinin az da olsa emniyeti düşünülmüş bulunuyordu. 4772 sayılı kanunla, 3008 sayılı iş Kanununun uygulandığı işyerlerin de çalışan bütün işçiler işkazası, meslek hastalığı ve analık hallerine karşı teminat altına alınmıştır.

İşhayatında bütün hallere karşı sigorta kanunu hükümlerini uygulamak üzere kurulan ve 1945 yılı başında faaliyete geçen İşçi Sigortaları Kurumu 1.7.1946 tarihine kadar, yerli ve yabancı Uzmanların, genç ve değerli elemanların faaliyetiyle müessesinin merkez ve İller teşkilâtını kurmuş ve Temmuz 1946 tarihinden 4772 sayılı (İşkazalarıyle meslek hastalıkları ve analık) sigortası kanununu oygulanmay başlamıştır. Kanunun uygulamak üzere bidayette Kurum idaresince memleket sekiz muhtelif bölgeye ayrılmış ve her gölgede bir şube ve acentalık açılması düşünülmüş ise de, derhal bu kadar geniş bir teşkilâtın kurulmaşını sağlıyacak bu mevzuuda yetişmiş personel bulnıak imkânı olmadığından, iş hayatının kesif ve sigorta vakalarının çok olduğu İstanbul, İzmir, Zonguldak Ankara şubeleri açılmış; Seyhan Samsun, Trabzon, Diyarbakır bölgelerinde de irtibat vazifesini görmek üzere bölge merkezlerine gönderilen memurlarla sigorta işleri Genel müdürlük merkezinde tedvir olunmuştur. Daha sonra, elde edilen tecrübelerden de istifade edilerek ikinci senede mevcut olan şubelere Seyhan, Samsun Bursa şubeleri ilâve edilmiş, bu bölgeler haricinde kalan diğer İllerdeki işler doğrudan doğruya merkezden yürütülmüştür. İşçi Sigortaları Kurumunun inkişaf ettiğini gördüğümüz 1948 yılında, İstanbul, Zonguldak, İzmir, Seyhan Ankara, Samsun, Şubelerine ilâveten Sıvas şubesiyle; Bursa Eskişehir, Diyarbakır Kayseri, Kütahya, Aydın, Konya Acantalıkları açılmış ve memleketimizdeki sigorta işleri mahallinde ve günü gününe derhal intaç edilmiştir.

İşçi Sigortaları Kurumunun 1948 yılında yapılan işleri üzerinde görüşmek, iş hayatiyle ve işçi sağlığıyle ilgili konular hakkında düşüncelerini bildirmek üzere 25. Nisan 1949 gününde toplanan Genel kurul üyelerine dağıtılan çalışma raporunu, geniş bir bilgi hazinesi olan ve kıymetli iktisadi ve sosyal istatistik malûmatını ihtiva eden broşürü, büyük bir zevk ve istifade ile tetkik etmiş bulunuyoruz.

Bu raporda Kurum, sene içinde yaptığı işlerin hesabını açık bir ifade ile vermekte, memleketin iş ve işçilik hayatıyle ilgili bütün konularını hülâsa ederek bu alanda elde ettiği istatistik malûmatı güzel tablolarla ve grafiklerle ilgililerin tetkikine sunmaktadır. Memleketimizin sosyal ve ikdisdî hayatıyle yakından ilgili olan bu konular münevverlerimizi, iş sahiplerimizi, ve bütün efkârı umumiyeyi alâkandırdığı için, burada ve bu sutunların müsaadesi nisbetinde kısaca bahsetmeği faydalı bulmaktayız.

1 — Kuruma intikal eden sigorta vakala ı:

Sigorta Kanunun 1.7.1946 tarihinde uygulanması hasabiyle, bu kanunun sağladığı hak ve menfaatleri ilgililerin zamanında duymamasından vebilgilrinin noksan bulunmasından, 1946 yılının ikinci altı ayında Kuruma intikal eden sigorta vakalarının az olduğunu ve fakat seneler geçtikçe de ihbar vakalarının fazlalaştığını görüyoruz.

Bu meyanda 1946 ilk altı aylık 4168 iş kazası, 41 meslek hastalığı 2354 analık vak'ası, 1947 yılında 11379 işkazası 166 meslekhastalığı, 14768 analık vak'ası, 1948 yılında da 13609 iş kazası, 524 meslek hastalığı ve 20279 analık vak'ası kuruma intikal etmiştir.

Kuruma, iş kazası ve hastalığı neticesinde, 1946 (altı ayında) 74 1947 de 256 ve 1948 de 186 ölüm vakası intikal etmiştir.

II Sigortalı işçilere yapılan yardımlar:

a) İş kazası ve meslek haslığı sonucunda geçici iş görmezliğe uğrayan işçilere günlük ödenek ve tedavi gideri olmak üzere 1947 de 607.779.59 lira, 1948 yılında 1.503 466.18 lira, ölen işçilerin geride bıraktıkları larına ve bakmakla mükellef buraktığı, dul karısına bikes yavrularına ve bakmakla mukellef bulunduğu anasına veya müteakip yıllarda ödenecek olan karşılıklar da nazara alınacak olursa 1947 yılında 3.889.300.43. lira ve 1948 yılında da 5.512.309.46 lira masraf yapılmıştır.

b) İş Kanununa tabi işyerlerinde çalışan kadın işçi ile sigortalı erkek işçinin çalışmayan karısının analığı halinde, günlük ödenek, emzirme ödeneği, gebelik ve doğum yardım parası, doğumdan ileri gelen hastalıkların tedavi masrafları olmak üzere 1947 yılında 1.411. 437, 19 lira ve 1948 yılında da 2.428.363. 24 lira saredilmiş bulunmaktadır.

Sigorta Kurumu memleketimize şamil olan ve iktisadî hayatta mühim bir yer işgal eden işçilere kanunî yardımları yaparken, diğer taraftan teşkilâtın bünyesindeki memurları azamî verimli kılmak ve az kadro ile çok iş yapmak gayesiyle, taşra teşkilâtına merkezden yetişmiş memur göndermek suretiyle mahallî memurları bilgileri arttırılmış, işçi ve işverenler için büyük külfetlere katlanılmak ve yanlışlıkları önlemek üzere anlaşılması ve doldurulması kolay olan formüllerle hazırlanmış ve bunları dağtımıştır, İşlerin süratle intacını temin maksadiyle sigorta vakaları çok ve iş hacmi geniş bulunan bölge merkezlerinde sağlık kurulları tesis etmiştir. Bu arada, İşçi Sigortaları Kurumunun işyeri ve işçi adedi fazla olduğu İstanbul'da 100 yataklı bir hastahane açması zikre şayandır.

3 sene içinde yaptığı işlerden kısaca bahsettiğimiz ve sosyal hayatımızda yeni yeni gelişmeler sağlamasını beklediğimiz İşçi Sigortaları Kurum, değerli Çalışma Bakanı sayın Reşat semsettin Sirer'in isabetli görüş ve direktifleryle bugün yoluna bulmuştur. Kurumun gayesine erişmek ve kanunun bahşetiği hak ve menfaatleri sahiplerine, yine kanun çerçevesi dahilinde dağıtmak vazifesini yapmak için çalıştığını görmekteyiz. Memleketimizin uzun yıllardanberi ihtiyaç duyduğu ve asıl işçilerimizin hasretini çektiği ihtiyarlık sigortası kanunu Nisan 1950 de tatbik edecek olan bu kurumun diğer sigorta kollarını da uygulamak için gelişmesini ve memlekete hayırlı olmasını dileriz.

Yine Ankara belediyesi

(Birinci sahifeden devam)

kadar çok. Her işçi aylığından kaç gündeliğin kesildiğini, sebeplerini bilmese bile ancak bordroyu görünce anlıyabiliyor. Ve tabii yapılacak bir şey yok. kaderine boyun eğiyor.

Sabah - akşam yedikleri kuru ekmeğin yanına biraz da zeytin katabilmek için yaptıkları fazla mesai de işçiler için verimli olmaktadır.

Ayın en aşağı yirmi gününde fazla mesai yapan bir işçi ay sonunda bu fazla mesaisine bir kaç lira gibi cüzi bir para verildiğini görüyor. Buna mukabil bir iki saatlik fazla mesai 20 - 30 lira gibi mühimce bir karşılık alması daima kabil. Bu şikâyetler bordroların tanziminde lüzümlu dikkatin sarf edilmediğini göstermektedir.

Dertlerini sendikaları vasıtasiyle halle çalışan işçiler Idarenin hiç de hoş olmayan hareketleriyle karşılaşmışlar. Otobüs idaresi sendikayı bir menfi kuvvet olarak görmekte ve tazyik gördüğü zaman sendikayı tanımamağa kadar işi vardırmaktadır.

Bir türlü inanmağa göynümüz varmayan bu şikâyet bizi çok müteessir etti. Hatta Müdürün arıza yapan arabaların şöförüne:

— Size arabayı bozmanızı sendika mı söyledi. Demesi işçilerin bütün ısrarlarına rağmen inanamadığımız, daha doğrusu inanmak istemediğimiz bir sözdür.

Ankara otobüs idaresi işçilerinin ne kadar şikayetçi oldukları idarelerini «dıktatörlük» diye vasıflandırmamalarından kolayca anlaşılmaktadır.

Başkentimizin belediyesine bağlı otobüs idaresi işçilerinin bize akseden şikâyetlerini hülâsa ederek ve bitaraf kalarak açıklamağa çalıştık.

Yazması bizden düzeltmesi bakalım Tanrının hangi bahtiyar kuluna nasip olacak. O insan kiyüzlerce ailenin hayır dualarını alacak.

Sabahattin BASBUĞ

Yunus çimento fabrikası işçileri sendikası ana tüzüğü

(Geçen sayıdan devam)

Madde 20 — genel kurulun müzakere gündemi 15. ci maddenin fıkraları sırasına göre tertip olunur. Gündemde yazılı olmıyan konular müzakere edilemez. Ve gündemin sıra tertibinde bir değişiklik yapılamaz. Mevcut üyelerin en az yirmide birini talebi ile gündeme istenilen konular ilâve ilunabilir.

Madde 21 — Kararlar genel kurul toplantısında hazır bulunan üyelerin oy çoğunluğu ile verilir. her üye bir oy sahibidir. Ou verecek üyenin oturumda şahsen hazır bulunması şarttı. Hazır bulunmayan üyelerin yazı ile veya vekâleten vereceği oy muteber değildir.

OLAGANÜSTÜ TOPLANTI

Madde 22 Aşağıdaki hallerde genel kurul olaganüstü toplantıya çağrılabilir:

a) sendika üyelerinin enaz beşte birinin yönetim kuruluna sunulacak yazılı teklifi ile

b) denetçiler muamelâtta gördükleri yolsuzlukları genel kurula acele bildirmek lüzumunu hissettikleri takdirde bunların talebi ile

c) idare cihazının toptan istifası halinde 27. ci madde gereğince genel kurul 16. cı maddede yazılı şartlara riayet olunarak ve mucip sebepleri zikredilerek olaganüstü toplantıya çağrılır.

ANA TÜZÜKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI

Madde 23 — Genel kurul toplantısında hazır bulunan üyelerden en az onda birininyazılı önergesi olmadan tüzükte değişiklik yapılması üzerine müzakereye girişilemez. tüzükte değişiklik yapılabilmesi için toplantıda hazır bulunanların en az dörtte üçü nisbetinde oy çoğunluğu lâzımdır. Yapılan değişiklikler mucip sebepleriyle en geç bir hafta içinde kaymakamlığa ve çalışma müdürlüğüne bildirirlir.

TUTANAKLAR VE KARARLAR

Madde 24 — genel kurulun müzakere tutanakları reis, reis vekili ve kâtipler tarafından imzalanarak saklanır. Kararlarda ayrıca yazılarak aynı kimselşr tarafından imzalanarak saklanır. Sendika üyeleri herzaman sendika merkezinde bu zabıt ve kararları tetkik ve mütelaâ etmek hakkına haizdirler.

SENDİKANIN FESHİ

Madde 25 — sendika medeni kanunun 70. ci maddesinde yazıldığı üzere aciz haline düşer veya yönetim kurulunun işbu tüzük hükümlerine göre teşkiline imkân kalmazsa kendi kendine münfesih olacağı gibi genel kurulda alınacak karar ile dahi sendika kendi kendini feshedebilir.

Sendikanın kendi kendini fesha karar verebilmesi için 16. cı madde gereğince toplanacak genel kurul üyelerinin en az üçte ikisinin huzuru şarttır. Bu surettle çoğunluk elde edilemediği takdirde ikinci defa toplanmak üzere işbu tüzüğün 18. ci maddesine göre üyeler yazı ile çağrılır. Bu çağrının üzerine toplanacak üyelerin sayısı ne olursa olsun fesih keyfiyeti görüşülebilir. Ancak bu suretle yapılan toplanma ve görüşme sonunda fesih hakkında ki kararın mevcut üyelerın üçte iki çoğunluğu ile verilmesi şarttır. Sendikanın fesih karaı yönetim kurluu tarafından beş gün içinde kaymakamlığa ve çalışma müdürlüğüne bildirilir. Ve bu tebliğlere fesih kararının iki örneği iliştirilir. Fesih kararı ile beraber genel kurul tarafından bir de tasfiye hey'eti seçilir. Bu hey'et feshedilen sendikanın menkul ve gayri menkul mallarını paraya çevirerek mevcut paraya ilâve eder ve bu parayı Yunus Çimento fabrikası memur ve müstahdemlerinin yardım derneğine devreder.

YÖNETİM KURULU

Madde 26 — Yönetim kurulu sendika üyeleri arasından genel kurul toplantısında gizli oyla ve bir yıl için seçilen 5 asil ve yedek üyeden ibaret bir teşekküldür. Bu seçimde en çok oy kazanmış üyelerden onu aldıkları oy adedine göre derecelere sıralanıp en çok oy alandan itibaren başlanır ilk beş kişi asil üye ve onlardan sonra gelen beşi de yedek üyeolarak kabul ve ilân edilir.

Yönetim kurulu asil üyelerinden birinin vefat veya istifası halinde yerine yedeklerden en çok oy almış olanı getirilir. Ve açık vukuunda bu minval üze hareket olunur. Müteaddit yıllarca arka arkaya yönetim kurulu üyesi seçilmek caiz olduğu gibi bir defa seçilmiyen üyenin müteakip yıllardan birinde yönetim kuruluna üye seçilmesinde bir mahzur yoktur.

Madde 27 — Yönetim kurulu asil üyelerinin toptan istifası halinde genel kurul yeni bir yönetim kurulu seçmek üzere olağanüstü toplantıya çağrılır. Davet yönetim kurulu yedek üyeleri tarafından 16. cı maddeye göre yapı-

(Devamı gelecek sayıda)

HÜRBİLEK
HAFTALIK GAZETE

—o—

Sahibi: İstanbul İşçi Sendikaları Birliği

Yazı işlerini fiilen idare eden:
Sabahattin Selek

—o—

Dizildiği yer: IŞIL MATBAASI İSTANBUL

—o—

Basıldığı yer: BURHANETTİN Matbaası — İSTANBUL

İş ve işçi Bulma Kurumu

İş ve İşçi Arıyanlar

İş, yahut işçi arıyorsan, İş ve İşçi Bulma Kurumu şubelerine müracaat et. Bu şubeler isteğini parasız yerine getirir.

KURUMUN ŞUBELERİ

Ankara Müd.	13686	İzmir Müd.	4842
İstanbul Ajanlığı	21942	Adana Müd.	1152
İstanbul Müd.	41367	Konya Müd.	
Üsküdar kolu		Trabzon Müd.	110
Eyüp kolu		Bursa Müd.	1963
Bakırköy kolu	16/104	Eskişehir Müd.	
Beşiktaş kolu	81849	Samsun Müd.	340